

Panu

"Sara Wacklinin kellari"

Vanha kellarin pohja yliopiston arkkitehtiosaston pihassa, pihan alla, kertoi Oulu-lehti: jäännös 1882 palaneesta rakennuksesta, totesi museonjohtaja Aimo Kehusmaa. Pitikin toimituksen prvosoida minut kaivautumaan fontin historiaan, sillä ilta siinä meni, kun sen ympäri kävi...

Suurtulipalo 2—3. 11. 1882 oli varsinainen vedenjakaja kaikkien Rantakadun kortteleiden historiassa Kauppurienkadusta Kaupunginojan suulle, "Nöömanninrantaan". Aleksanterinkadun nimi oli silloin Länsi-Pitkätatu. Oulun Lehden 8. 11. palon jälkeen julkaiseman tonttikartan mukaan nyky. Aleksanterinkatu 6:n omisti Höckert. Tontin n:o oli 32 I kaupunginosassa. Merenpuoleinen tontti (arkkiteht.osasto) oli konsuli J. Fr. Svendelinillä, koko muu osa korttelista Hallituskatuun saakka kaupunginlääkäri, professori Fredrik Nylanderin perikunnalla ja professuurska Ida Nyländerilla. Tässä asemakaava, jossa etualalla täydellisenä tontti 32. Sen lähetti minulle kerran maisteri Pertti Juvani merkiten ylle: Handlanden H. E. Höckert. Sisältyi mainitun kauppiaan 24. 10. 1846 tehtyyn vakuutuskirjaan. Valokuvasta päätellen — en ehtinyt paikalle — hetkeksi paljastunut kellarinjäännös on ollut kaavakuvamme 5. merkityn rakennuksen osa, merkitty tähän x. Rakennus 5 on ilmeisesti ollut ulko- tai ulko- ja asuinrakennus, jota vastassa merkintöjen mukaan naapurin ulko- ja

asuinrakennus. Tontin päärakennus on ollut n:o 1.

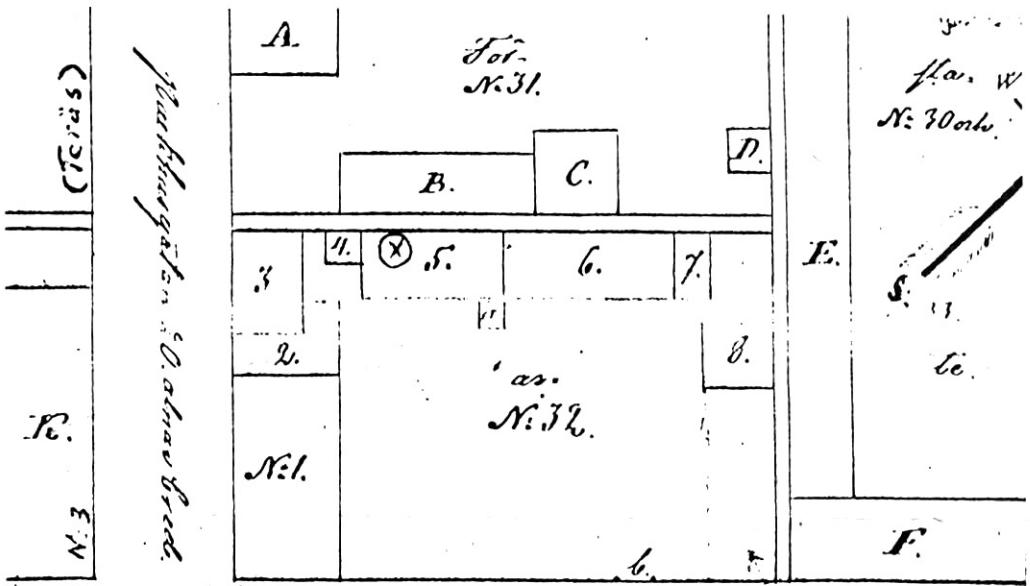
Tontin historiaa on kiertynyt tietooni v:sta 1832. Omistaja oli silloin värjärimestari Henrik Tornberg (1805—1870). Henkirjoituksessa 1. 1. 1832 kirjoitettiin hänen taloonsa asukkaaksi Sara Wacklin, jolla silloin oli tyttökoulu Franzénin talossa. Vielä 1. 1. 1834 Sara asui tässä, luultavasti vielä saman vuoden toukokuussa, jolloin lähti viimeisen kerran Oulusta. Olisikohan asunut tuossa "viitosessa", vaikka Tornberg oli kyllä poikamies, niin että pääpytingissäkin lie ollut tilaa! Seuraavana vuonna värjärimestari kylläkin naimanttaalikirjuri Nordbergin lesken Elsa Postin. Kun mestarista 1838 tuli myös kauppaporvari ja laivanvarustaja, olisiko muuttanut muualle: ainakin Torikatu 30:ssä asui Tornbergija, joskin talon oli rakennuttanut mestari Sigfrid Tornberg.

Tontin omistaja 1846 Herman Erik Carl-Erikinpoika Höckert (1812—1883) oli edellistä vielä huomattavampi liikemies ja laivanvarustaja, purjehtinut nuoruudestaan asti ja käynyt läpi kaikki komentoasteet. Kauppaporvari hänestä tuli 1847. Hänen varustamiensa fregattien ym. luettelo on todella edustava. V. 1862 hänestä tuli Ranskan konsuli (agentti, kuten sukukirja sanoo). Hän omisti Koitelin sahan ja vielä 1866 puolet Rovaniemen Hakokönkään sahasta, oli pikitehtailija jne. Vaikea 1860-luku vei hänetkin konkursiin 1866, mutta hän jatkoi poi-

kavainajansa nimissä ja nimellä ollutta laivanselvitys- ja huolintaliikettä K. E. Höckert, jonka 1874 jätti nuoremalle pojalleen Viktor Emilille. Palon jälkeisenä keväänä vanha Höckert kuoli, ja näyttää siltä, että naapuri, konsuli Svendelin npi, joka hankki itselleen Nylanderin perikunnan korttelinpuolikkaan, olisi ostanut myös Höckertin tontin.

Svendelin kuoli 1885, pesä teki konkurssin, ja vihdoin 1888 joutui koko korttelin Pakkahuoneenkadun puoleinen osa valtiolle. Ja valtio sijoitti Svendelinin kivitaloon, joka oli noussut kai n. 1884, Oulun Suomalaisen Klassillisen Lyseon. Aleksanterinkadun puoleinen tontti oli rakentamatta. Syksyksi 1890 suomalainen lyseo muutti Pokkitörmän vanhaan triviaaliskoulun taloon, josta ruotsalainen klassillinen lyseo muutti tähän rantaan. Ja 1896 rakennettiin sille voimistelusaliksi se suuri puurakennus, joka siinä nytkin on ja joka yliopiston perustamisesta 1959 lähtien on toiminut kunnianarvoisana yliopiston suurena luentosalina ja toimii vielä hetken, vaikka ei olekaan enää suurin (eikä kaunein).

Näin on kehämme kiertynyt umpeen ja kellari uudelleen hautautunut historiallisen pihan alle. Tulokoon vielä mainituksi, että em. Viktor Emilin ainoa tytär, Vava, naimisissa maisteri Sundströmin kanssa, oli viimeinen tämän haaran Oulussa asunut Höckert.

Wafferlangatan 25. alman bred.
3. 2. = nyky. Aleksanterinkatu 6
1847 (2... ja Pälli)